

NARODENÝ POD ŠŤASTNOU HVIEZDOU

Teplý júlový deň sa schyľoval k večeru. Nad Košariskami, malebnou kopaničiarskou dedinkou, sa pomaly, ale isto začali kopíť čierne mračná. Poriadne mračniská o chvíľu zahalili celú oblohu. Netrvalo dlho a kvapka za kvapkou cupkali na strechy malých chalúpok. Horúci vzduch sa razom ochladil.

Pavol Štefánik vyšiel z kancelárie v prednej časti domu a vdychoval vlhký vzduch. Babka Kubovička vybehla k studni po vodu. Pohľady sa im stretli. Každú chvíľu mal do rodiny k Ľudmile Albertíne, Igorovi Branislavovi, Olge Ľudovíte Emílii, Pavlovi Svätoplukovi a Elene Antónii pribudnúť ďalší súrodenec. Tentoraz jeho príchodu na svet prišla pomôcť aj babka Kuterková. Pavol stál na gánku* a premýšľal nad povinnosťami evanjelického farára.

„Pán farár, musíme ísť, na Brezovej vás čakajú,“ pretrhol mu myšlienky Židek.

Vošiel s vozom až do dvora a čakal, kým sa pán farár vychystá. Ten ešte vošiel do kuchyne za Kubovičkou, pravou rukou pani farárky. Múdra, dobrosrdečná dedinská žena varila, upratovala, ale najmä bola pestúnkou a dôverníčkou všetkých Štefánikovie ratolestí. Sama deti nemala, tak aspoň pomáhala vychovať cudzie. No akéže cudzie, veď ich mala ako svoje! Každému jednému pomáhala prísť na svet a každé jedno veru vyrastalo aj pod jej rukami.

„Musím odísť. Snáď to dopadne dobre,“ pozrel Štefánik na babku a očakával odpoveď, že „dobré“.

* **gánok** – chodba, násypok pred domom, veranda

No pestúnka, aby sa vyhla odpovedi, odpovedala vyhýbavo:

„Veď už bude šieste, i keď sa na svet pýta priskoro. Pri pani farárke je Kuterková.“

Z izby ešte započul hlas ženy Albertíny:

„Len pokojne choď, Pavol. Dieťaťko určite počká s príchodom na teba. O mňa je postarané.“

Pani farárka ani nevedela, ako blízko bola k pravde.

Voz hrkotal nehostinnou cestou na Brezovú. Sem-tam spadla nejaká tá kvapka, sem-tam zafúkal chladnejší vietor od lesov. Pavol, otec už čoskoro šiestich detí, sa ponoril do všakovakých myšlienok spojených s ich výchovou, vzdelaním. Dumal o tom, ako uživiť takú početnú rodinu. Ani si neuvedomil, ako cesta rýchlo ubehla.

Košarišiansky evanjelický kostol a rodný dom M. R. Štefánika, v ktorom sa v súčasnosti nachádza jeho múzeum

„Už sme tu!“ zvolal mu povozník takmer pri uchu.

„No čože, čože tak zhurta! Hádam horí?“ strhol sa pán farár.

„Nehorí, isteže nehorí! Ja len to, že hodnú chvíľu sedíte na voze bez pohnutia a vôbec ma nepočúvate. Hádam aj zo tri razy som vravel, že sme prišli,“ šomral si popod fúzy urazený Židek, lebo pán farár zvýšil hlas.

„Dobre, dobre, nemyslel som to zle. Nehnevajte sa už toľko a nešomrite! Veď viete, že dnes sa mi má narodiť šieste dieťa a ja som het z domu. Zamyslel som sa,“ povedal Pavol povozníkovi.

Starý Židek iba mávol rukou:

„Počkám hentam poníže.“

A namieril si to s vozom na miesto, kde sa usadil.

Súrne vec pán farár akosi rýchlo vybavil. Z Brezovej sa však aj tak vracali už potme. Mračná stále zakrývali oblohu. Na cestu im nesvietil ani mesiac, ani hviezdy.

Do Košarísk dorazili veľmi neskoro. Všade tma, iba u nich, na fare, sa ešte svietilo, čo bolo znamením, že dieťa sa ešte nenarodilo.

„Pán farár, dlho to trvá, veru dlho,“ vzdychla babka Kubovička.

Spolu s Kuterkovou mali čo robiť pri pani Albertíne. V dome nikto nespál. Aj tie najmenšie deti boli iba schúlené v posteli a čakali. Kubovička sa vrátila naspäť do spálne k pani Albertíne a zakrátko sa ozval detský plač.

„Máte syna, pán farár. Je síce veľmi malý, ale životaschopný. Počkal, kým sa vrátite z Brezovej,“ prišla babka Kuterková povedať oteckovi, ktorý čakal vo svojej kancelárii.

Pavol Štefánik vzal do ruky pero a napísal do matričnej knihy, že 21. júla (streda) roku Pána 1880 sa narodil Milan Rastislav Štefánik. Každé ich dieťa malo aj druhé meno – ako vravel, muselo byť slovanské. Vrátil sa do spálne, pobozkal ženu i chlapca a vyšiel spokojný na dvor.

Vtedy ju uvidel. Na oblohe široko-ďaleko svietila jediná jasná hviezda.

Bola to Milanenkova šťastná hviezda.

Búrľivý je život môj a bude plný zápasov.
So šťastím by som sa delil,
ak však padnem, chcem padnúť sám.

BUDE ZO MŇA HVEZDÁR

Čas bežal. Milanko rástol ako z vody. Objavoval svet vôkol seba. Bolo to veľmi vnímavé a veľmi zvedavé dieťa. Všetko ho zaujímalo. Len čo začal rozprávať, hneď sa pýtal:

„Čo je tamto hore na nebi? Čo to tam svieti? Prečo niekedy svieti a prečo niekedy zas nie? Môžem sa tam pozrieť? Môžem sa tých svetielok dotknúť? Môžem ich vidieť aj zblízka?“

Mamenka vysvetľovala, koľko vedela, keď mal čas, vysvetľoval aj apenko*. Ten však ako evanjelický farár vysvetľoval veci po svojom. Niekedy zas poučali starší súrodenci, tu i tam aj babka Kubovička. Ba dokonca, keď prišiel pán farár Hurban** z Hlbokého, aj ten musel vysvetľovať.

Často sa Pavla Štefánika s úsmevom spytoval:

„Čože len bude z toho vášho Milanenka? Hádám nejaký vedátor a znalec hviezdnej oblohy.“

Pán farár Hurban ani netušil, akú pravdu vypovedal. V tom čase to však nikto nevedel, a hlavne apenko nechcel o vedátorstve svojho syna ani počuť. Vybral pre neho úplne iné štúdium.

* **apenko** – otec

** **Jozef Miloslav Hurban** – národný dejateľ, ktorý sa spolu s Ľudovítom Štúrom a Michalom Miloslavom Hodžom podieľal na uzákonení spisovnej slovenčiny. Bol krstným otcom Pavla Štefánika.

Po Milanovi čoskoro do rodiny pribudol ďalší chlapec, ktorému dali meno Fedor Bohuslav. Od prvej chvíle bol pre staršieho Milanka najmilším súrodencom. Len čo Fedorko troška podrástol, stala sa z nich nerozlučná dvojica. Tam, kde bol Milanko, nechýbal ani Fedorko, a zasa naopak, kde bol Fedorko, tam bol určite aj Milanko. Behali po košarišianskych lúkach, spoločne pomáhali babke Kubovičke, všetko robili spoločne. Také súrodenecké puto sa len tak nevidelo.

Fedorko poobede spal a Milanko sedel pri okne. Pozoroval sokola, ktorý priletel na strechu kostola. Bol nádherný. Isto vedel, že je to sokol. Apenko mu ho ukazoval v knihe. A tento sem v poslednom čase často prilietaval.

Kuchyňa z rodného domu
v Košariskách

